

Individanpassat brandskydd

Tekniska hjälpmedel som räddar liv

Statistik från räddningstjänsterna visar att äldre människor i Sverige är överrepresenterade i dödsbränder.

Det hör ihop med olika funktionsnedsättningar, fysiska som psykiska, som blir vanligare på äldre dar.

Som tur är går många av dessa bränder att undvika med hjälp av olika typer av brandskyddsutrustning. Om olyckan ändå är framme, bidrar dessa till att minska konsekvenser och lidande på grund av branden.

Personer som är i riskzonen upplever sällan själva att de är det. Många vet kanske inte heller hur man gör sitt hem brandsäkert. Här kan du som har en nära vän eller anhörig med riskbeteende ta reda på mer så att du kan hjälpa till. I slutet beskriver vi kort hur det går till att få bidrag för teknisk brandskyddsutrustning från kommunen och regionen.

Brandvarnare

Brandvarnare är en självklarhet i alla lägenheter och hus där någon sover. Det kan behövas flera brandvarnare på varje våningsplan och en i sovrummet. När den batteridrivna brandvarnaren med ljudsignal inte räcker för att ge tillräckligt skydd kan du istället välja någon av följande varianter:

Nätanslutna brandvarnare

Dessa drivs med el från elnätet och har ofta ett batteri som reserv vid strömavbrott. De har högre driftsäkerhet än brandvarnare med enbart batterier. Även om brandvarnaren är ansluten till elnätet måste du med jämna mellanrum kontrollera att den fungerar.

Seriekopplade brandvarnare

I stora hus behöver du ha flera brandvarnare. Genom att seriekoppla dem larmar alla brandvarnare samtidigt, även om bara en löser ut. Det finns både trådlösa och trådbundna.

Ljus- eller vibratorsignal

För den som är döv eller har nedsatt hörsel finns brandvarnare som kan kopplas till flera typer av larmsignaler, till exempel blixtljus. De kan också kopplas till en vibrator att läggas under kudden, använda som armband eller som en dosa att fästa i bältet. Det finns även brandvarnare som talar om i vilket rum det brinner. Syn-och hörselkonsulenter kan göra en förskrivning som ger rätt att få ut den här typen av hjälpmedel från regionen.

Handbrandsläckare

Med en handbrandsläckare kan du släcka branden medan den fortfarande är liten. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) rekommenderar en pulversläckare på 6 kg. Pulver är det mest effektiva släckmedlet och det är lätt att använda. För personer som har nedsatt styrka eller rörlighet kan en mindre släckare trots allt vara ett bättre alternativ.

Om branden inte går att släcka ska du ta dig ut och stänga dörren efter dig. Då stängs branden in och sprids inte lika lätt.

Brandfilt

Med en brandfilt kan du kväva mindre bränder. Den kan till exempel användas för brinnande möbler, bränder i köket eller om det börjar brinna i någons kläder. Lägg filten över elden och packa till runt om, så att luften pressas ut och elden kvävs.

Påminnelse-system

Många äldre personer känner själva oro för att de ska glömma att slå av elektronisk utrustning och riskera att det börjar brinna. Med ett påminnelse-system kan man se på en display vilken elektronisk utrustning som är påslagen. Displayen kan placeras till exempel vid sängen, vid ytterdörren eller så att den syns från tv:n. Det går också att ha den på en nyckelbricka som man bär med sig.

De vanligaste systemen bryter inte elförsörjningen och ger inte någon varningssignal när en brandfarlig situation uppstår, men kan ändå vara till hjälp för att minska oro. Vissa tillverkare har dock displayer som inte bara visar status på elektrisk utrustning utan som också kan bryta strömmen till den. Påminnelse-system kan utformas som en del av ett trygghetslarm.

Mobil sprinkler

För den som inte själv kan släcka en brand eller ta sig ut är automatisk släckutrustning ett alternativ. En mobil sprinkler är ett släcksystem som kan skydda en del av bostaden. Sprinklern släcker eller begränsar branden med hjälp av vattendimma. Den löser ut via en kombination av rök- och värmedetektor, vilket gör att den inte löser ut på bara cigarettök. Den kan dock inte kompensera för om man inte kan ta sig ut själv, vilket är det som förväntas i ett vanligt boende. Kan man inte utrymma själv så bör man se över sin boendesituation.

En mobil sprinkler kräver oftast fast anslutning till elnätet och måste därför installeras av en behörig elektriker. Däremot behöver de inte anslutas till vattennätet. En mobil sprinkler har lång livslängd men bör besiktigas ungefär en gång per år. Service ska skötas av återförsäljaren eller leverantören.

Trygghetslarm och trygghetstelefon

Med ett trygghetslarm kallar man snabbt och enkelt på hjälp. Larmknappen kan placeras runt halsen eller handleden och varje tryck på knappen skickar en signal till en larmcentral. I de flesta fall används även en trygghetstelefon för direktkontakt med larmcentralen. Larmoperatören kan då svara på frågor och larma räddningstjänst eller ambulans.

Trygghetslarmet kan även kompletteras med rökdetektorer som är kopplade till larmcentralen.

Flam- och brandsäkra sängkläder, filter och förkläden

Många dödsbränder startar av att cigaretter eller levande ljus sätter eld på kläder, sängkläder eller stoppade möbler. Personer som röker när de ligger eller sitter i en soffa eller fåtölj bör använda flamskyddade eller brandsäkra textilier. Det gäller i synnerhet om de är rullstolsburna eller somnar till utan att märka det.

Bomull eller viskos är mest lättantändligt. Använd helst åtsittande kläder i djurfiber som ull och siden, eller konstfiber som tex polyester. Har man ändå bomull ska det vara minst 5% elasthan i.

För att skydda mot brand i soffor eller sängar finns flamskyddade madrasser, madrassöverdrag, sängkläder, kuddar, täcken och filter. Särskilda rökförkläden kan skydda rökande personer från brand i kläder. De är särskilt lämpliga för människor som skulle ha svårt att själva släcka en brand, till exempel rullstolsburna personer eller personer med demenssjukdom.

Batteridrivna ljus

Levande ljus skapar mysig stämning men orsakar också många bostadsbränder. Idag finns alternativet med batteridrivna ljus för den som lätt glömmor bort att släcka ljusen eller som kan riskera att ställa dem i närheten av brandfarlig inredning.

Spisvakt

En spisvakt är en elektronisk utrustning som bevakar spisen och bryter strömmen vid risk för brand. Det är ett bra skydd för personer som har en demenssjukdom eller av annan anledning riskerar att glömma stänga av spisen.

Vissa typer av spisvakter larmar med en ljudsignal innan strömförsörjningen bryts. De flesta modeller innehåller också en timerfunktion som bryter strömmen till spisen efter en förinställd tid, **oavsett** om det är fara för brand eller inte. Det finns även spisvakter med automatiska släcksystem om det börjar brinna innan strömförsörjningen bryts.

Många kommuner ger bidrag till installation av spisvakt som bostadsanpassning. I vissa fall räcker det med att konstatera att matlagning är en fara för personen men i andra fall krävs diagnostiserad demens.

Var finns brandskyddsutrustning att köpa?

Det finns särskilda hjälpmedelsbutiker och webbutiker som har dessa hjälpmedel. Många försäkringsbolag kan också ge bra tips som hjälper dig att hitta tillverkare och återförsäljare.

Kommunen kan ge bostadsanpassningsbidrag för att anpassa själva bostaden eller den fasta inredningen. Du som är anhörig, god man eller den person det gäller, kan ansöka om den typ av anpassning som behövs.

Kommunen ger bidrag om de bedömer att anpassningen är nödvändig för att personen ska kunna bo kvar och klara av vardagslivet i sin bostad. Oftast krävs ett intyg från läkare, psykiatriker, arbetsterapeut eller liknande. De flesta kommuner ger bidrag för till exempel installation av spisvakter. Det är möjligt att ansöka om bostadsanpassningsbidrag för fler saker.

Regionen kan ge stöd för hjälpmedel för brandskydd. Hjälpmedel från regionen ska kompensera för en nedsatt eller förlorad kroppslig funktion eller förmåga att klara ett vardagligt liv.

Regionen ger bidrag till redskap eller tjänster som behövs för att man ska kunna fungera i hemmet och närmiljön, klara sina grundläggande personliga behov eller sköta vardagliga rutiner hemma.

Till skillnad från bostadsanpassning behöver inte hjälpmedlet vara en fast del av hemmet eller hemmets inredning.

Det är regionens förskrivare som avgör vilka hjälpmedel som delas ut. Regionens urval av hjälpmedel styrs oftast av en sortimentslista där det står vilka hjälpmedel som finns att få.

Exempel på brandskyddsutrustning som regionerna ofta ser som hjälpmedel är vibratorer kopplade till brandvarnare för människor med hörselnedsättningar.

Så gör du en riskbedömning av ditt boende

På www.raddsamvg.com under fliken "Individanpassat brandskydd" finns checklistor och en åtgärds katalog som hjälper dig att hitta risker i hemmet och lämpliga åtgärder.

Räddningstjänsterna Västra Götaland
www.raddsamvg.com

Kontakta din kommun eller din region för att få reda på vilka möjligheter du har att få hjälp.